Türkiye’de Tasarım ve Sanat Eğitimi Veren Fakültelerin Logo Tasarımlarının Grafiksel Analizi

Doç. Dr. Ekin Boztaş

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1886-4272>

Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, İzmir – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 15.01.2020

Kabul: 17.03.2020

On-line Yayın: 25.03.2020

Anahtar Kelimeler

Grafik Tasarım

Logo Tasarımı

Görsel Kimlik Tasarımı

Görsel İletişim Tasarımı

Güzel Sanatlar

Araştırma Makalesi

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.40574>

Öz

Grafik tasarımın önemli çalışma alanlarından biri logo tasarımıdır. İyi bir logo tasarımı, kurum kimliğini özgün bir plastik dille, hedef kitlede farkındalık oluşturacak biçimde simgeleme özelliğine sahip olmalı ayrıca çeşitli kullanım alanlarında görsel ve anlatım özelliklerini kaybetmeyecek biçimsel nitelikleri taşımalıdır. Ayrıca logo tasarımı görsel kimliğin oluşturulması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından en temel öğedir.

Kurumlar, hedef kitleleri üzerinde tanınabilirlik ve farkındalık oluşturabilmek için logo tasarımlarına ihtiyaç duymaktadır. Bu durum üniversiteler ve akademik birimleri olan fakülteler için de geçerlidir. Bu bağlamda ilgili alan uzmanlarını yetiştiren tasarım ve sanat fakültelerinin kendi logo tasarımlarını hazırlama ve seçme süreçleri ve sahip oldukları logoların niteliği kurum kimliği açısından özel bir önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’deki üniversitelerde bulunan tasarım ve sanat eğitimi veren fakültelerin kendilerine ait logo tasarımlarına sahip olup olmadıkları araştırılmış, logo tasarımına sahip olan fakültelerin tasarımları grafiksel açıdan değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sürecinde tasarımların kompozisyon kurgularındaki biçimsel yapı ve bu biçimsel yapının oluşturduğu anlam katmanları incelenmiştir. Tipografik unsurlar ele alınmış, renk kullanımları ve görsel sadeleştirilmeler ile stilizasyonlar çözümlenmiştir. Tasarımların farklı mecra ve baskı teknikliklerine göre uygulanabilirlikleri ele alınmıştır. Fakültelerin logo tasarımlarında karşılaşılan olumlu ve olumsuz durumlar ele alınarak, ilgili tasarımların genel ve özel anlatım biçimleri üzerinde durulmuştur. Tasarımlarda kullanımı tercih edilen ortak imgeler tespit edilmiştir. Ayrıca kültürel ve coğrafi özelliklere göre farklılık gösteren imgeler üzerinde durulmuştur.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Boztaş, E. (2020). Türkiye’de Tasarım ve Sanat Eğitimi Veren Fakültelerin Logo Tasarımlarının Grafiksel Analizi. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Year: 13, Number: 79, Spring, p. 247-262.

A Graphical Analysis of Logo Designs of the Schools of Design and Art Education in Turkey

Assoc. Dr. Ekin Boztaş

Ege University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Izmir – TURKEY

Article History

Submitted: 15.01.2020

Accepted: 17.03.2020

Published Online: 25.03.2020

Key Words

Graphic Design

Logo Design

Visual Identity Design

Visual Communication Design

Fine Arts

Research Article

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.40574>

Abstract

One of the important fields of graphic design is logo design. A good logo design should be able to symbolize corporate identity in a unique plastic language to create awareness for the target audience. Besides, it should have stylistic qualities that will not lose visual expression characteristics in various fields of use. Moreover, logo design is the fundamental element in creating visual identity and ensuring its sustainability.

Organizations need logo designs in order to create brand recognition and awareness on their target audiences. This also applies to universities and faculties with academic units. In this context, it is very important for design and art faculties, which train experts in their fields, to create and choose their own logo designs since this design reflects corporate identity.

In this study, we investigated whether the faculties of Design and Art Education in Turkish universities have their own logo designs, and we evaluated the logo designs of these faculties graphically. In this evaluation process, the stylistic structures of the designs in the composition fictions and the connotations they create were investigated. Typographic elements were discussed, and stylizations were analyzed through use of color and visual simplifications. Applicability of the designs according to different media and printing techniques were emphasized. The positive and negative situations encountered during faculties logo designs are discussed, and the general and special expression styles of the related designs are emphasized. Common images preferred for use in designs were determined. Also, the images that differ according to the cultural and geographical features were studied.

1. Giriş

Grafik tasarım, temel amacı mesaj iletmek olan görsel bir iletişim sanatıdır (Becer, 2011:33). Grafik tasarım, iletişim yönüyle; izleyiciler, kullanıcılar, alıcılar, ziyaretçiler, katılımcılar, birbirini etkileyenler, oyuncular, yoldan geçenler, deneyimciler, halk mensupları, cemiyetler, mahalle sakinleri, tüketiciler, müşteriler, aboneler ve müvekkiller gibi insanlarla doğrudan ilgilidir (Twemlow, 2008:8). Grafik tasarım iletişimin ana unsuru olan mesaj bilgisini alıcı rolündeki bireye görsel olarak aktarabilme becerisiyle önemlidir. Grafik tasarım, görsel bir iletişim dili olarak, iletişim kurulması gereken her mecra, durum ve kavramla; birey, aile, topluluk, toplum ve evrensel düzeyde önemli bir temasla var olmaktadır.

Grafik tasarımın en önemli niteliği, hedef kitleyle kurulan görsel iletişim sürecinde kullandığı, özgün plastik dil ve güzel sanatlar olgusunun değer yargılarıdır. Grafik tasarım, görsel kimlik tasarımı, bilgi tasarımı, yayın tasarımı, ambalaj tasarımı, etkileşimli tasarım gibi başlıca çalışma alanlarında, görsel dilin sahip olması gereken plastik kompozisyon kurgusunu, estetik unsurlarını kullanmaktadır.

Alanın en kapsamlı çalışma konularından biri olan görsel kimlik tasarımı, kurumun kimliğini oluşturan değerler üzerine kuruludur. Bir kurumun kimliğini oluşturan; kurum kültürü, kurum felsefesi, kurumsal davranış, kurumsal iletişim, görsel kimlik tasarımı, kurumsal imaj gibi birçok unsur bulunmaktadır (Teker, 2002:208). Bu unsurlardan biri olan görsel kimlik tasarımı, kurum kimliğinin biçim bularak ve hedef kitle üzerinde algılanabilirlik, farkındalık ve hatırlanabilirlik gibi önemli kavramların oluşması sağlayan temel unsurlardandır. Bu bağlamda görsel kimlik tasarımı, amblem, logo, renk ve tipografi üzerine bilgiler, ölçüler ve kullanım düzenleri oluşturmak, antetli kâğıt, zarf, kartvizit, dosya, fatura gibi ticari kağıtlar, basın ilanları, ambalaj tasarımları, mimari ve kurumsal araçlar ve personel kıyafetleri gibi biçimsel standartların oluşturulmasıyla süregelen bir tasarım sürecidir (Becer, 2011:199). Günümüzde web sayfaları, dijital uygulamalar, logo animasyonları, dijital pazarlama araçları, sosyal medya hesapları ve kurum kimliğinin karakteristik gerekliliklerine göre de çeşitlenebilen, görsel kimliğin parçalarını oluşturan diğer unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Görsel kimlik tasarımının en önemli başlangıç noktası logo tasarımı ve bileşenlerini oluşturan, renk ve tipografi değerleridir. Logo bir kurumun kimliğini, kişiliğini, temsil eden görsel simgedir. (Ambrose G. ve Harris P., 2010:159). Başka bir deyişle logo tasarımı grafiksel bir soyutlamadır, logo tasarlamak, formları soyutlayarak kuruma görsel bir kod oluşturmaktır (Tuncer, 2010:29).

Logo tasarımı, hedef kitlenin zihnine yerleşmeyi ve kalıcı olmayı amaçlamalıdır. Kurumlar farkındalık yaratmak, imajlarını istikrarlı ve güçlü hale getirmek için logoların görsel iletişim gücünü kullanmayı kimlik stratejilerinde öncelik vermelidirler (Karsak, 2009:119). Logo tasarımları kurum kimliğini temsil etme sürecinde akılda kalıcılığı sağlayan etkili bir araç olurken, kurum kimliğini en yalın haliyle yansıtmayı nedeniyle sade, basit ve anlaşılır bir yapıda tasarlanmalıdır (Keş Y. ve Yıldız M., 2018:71). İyi bir logo tasarımı; en önemli kriter olarak, sağlam bir iletişim becerisi ve görsel bütünlüğe sahip olmalıdır (Durmaz, 2008:43). Ayrıca başarılı bir Logo tasarımı dikkat çekici, orijinal, okunaklı, her türlü iletişim aracında kullanılmaya uygun, kolay algılanabilir ve kurumu temsil edebilir nitelikte olmalıdır (Teker, 2002:114).

Logo tasarımının yaratıcı sürecinde tasarımı oluşturan form, renk ve tipografi unsurları logoyu oluşturan temel bileşenler olmakla birlikte aynı zamanda görsel kimliği oluşturan diğer uygulama alanları için de kılavuz niteliğindedir. Logo tasarımı, görsel kimlik tasarımının hazırlanabilmesi için en temel yapı taşıdır. Logo tasarımında yapılan olumsuz bir kurgu ya da hata görsel kimlik çalışmalarını etkileyecektir. Dolayısıyla logo tasarımının kurum kimlik ve imajını hatasız en iyi biçimde yansıttak şekilde tasarlanması önem arz etmektedir (Mercin, 2010:335). Ayrıca iyi bir logo tasarımı kurumu temsil etmek için önemli bir başlangıç oluştursa da, görsel kimliğin bütününde, logonun görsel kimlik içinde kullanımı, renk, tipografi ve kompozisyon unsurlarının diğer tasarım öğeleri için nasıl uyarlandığı ve

uyarlamasının ötesinde nasıl yorumlandığı kimliğin başarısı açısından büyük önem taşımaktadır. Grafik tasarımcıların logo tasarlama sürecinde, logo tasarımına odaklanmakla beraber, kurumun özelliğine göre, görsel kimliğin ön görülebilen diğer unsurlarını da değerlendirmeye almaları gereklidir.

Günümüzde görsel iletişimin kurulduğu mecraların çeşitliliği ve tüketim sürecinin hızlı ivmesinden kaynaklı olarak nitelikli görsel kimlik tasarımına olan ihtiyaç artmaktadır. Markalar, şirketler, kurumlar, sosyal dernekler, siyasi partiler, üniversiteler gibi ulusal ve uluslararası düzeyde birçok yapı, görsel kimlik tasarımına ihtiyaç duymakta, varoluş kimliklerini ve değerlerini sahip oldukları görsel kimlikle kitlelere ulaştırmaktadırlar.

Görsel kimlik tasarımları her kurum için önemli olduğu gibi üniversiteler ve fakülteleri için de önem arz etmektedir. Öz nitelik ve akademik değerleriyle tanınırlıkları olan üniversite ve fakültelerin ulusal ve uluslararası platformlarda kurumsal imajlarının temsili için gerekli olduğu gibi, yeni kurulan üniversite ve fakültelerin de kurum imajlarını oluşturma ve artırma süreçleri için iyi bir görsel kimlik tasarımlarına ihtiyaçları vardır.

Türkiye’de açılan üniversite sayısındaki artışla beraber, üniversitelerin görsel kimlik tasarımı ve görsel kimliğin önemli unsuru olan birçok logo tasarımı hazırlanmıştır. Bu tasarımlar, üniversiteleri temel düzeyde temsil eden özellikte olabildiği gibi, üniversiteleri idari ve akademik birimlerini de içerecek biçimde ele alan kapsamlı görsel kimlik tasarımları olarak da örneklenmektedir. Ancak Üniversiteye bağlı fakültelerin görsel kimliklerinin, üniversitenin görsel kimliğiyle birlikte bütünsellik içerisinde tasarlandığı tasarımlara az rastlanmaktadır. Başka bir deyişle farklı akademik alanlara sahip fakültelerin, farklı kimlik ve öz değerler barındırması logo ve görsel kimlik açısından farklı tasarım çözümlerini beraberinde getirmekte, ilgili tasarımların üniversitenin görsel kimliğine eşlik etmekle birlikte farklı görsel kimlik öğeleri içermesi söz konusu olmaktadır.

Akademik çalışma alanı olarak ele alındığında sanat ve tasarım eğitimi veren farklı isimlerde kurulmuş olan fakülteler, sanat ve tasarım disiplinlerinin farklı alanlarında bölümlere sahiptir. İlgili fakültelerin öz nitelikleri ele alındığında sanat ve tasarım kavramları fakültelerin kimliklerini şekillendirmede büyük önem taşımaktadır. Varoluş gerekçeleri sanatçı ve tasarımcı yetiştiren kurumlar olarak ele alındığında fakültelerin kurumsal kimliklerinin doğasında yaratıcılık, özgünlük, estetik gibi önemli kavramlar kendiliğinden oluşmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili fakültelerin sanat ve tasarım olgularının ele alınarak kimliklerini temsil edebilecek düzeyde özgün ve nitelikli logo ve görsel kimlik tasarımlarının hazırlanması gerekliliği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Sanat ve tasarım kimliğiyle birlikte gerekli görüldüğünde kurumların bölgesel, sosyal, tarihsel ve akademik alandaki duruşları ile ilgili karakterleri de tasarım sürecinde değerlendirilmesi gereken unsurlar olabilir.

Sanat ve tasarım eğitimi özel bir eğitim disiplini olup en temel değer yargıları estetik ve özgünlüktür. Estetik ve özgünlük olgusu her sanat ve tasarım alanı için, alanın kendi özel ifade dilleri doğrultusunda sorgulanan, tartışılan ve bu doğrultuda tasarımcı ya da sanatçı tarafından esere, tasarıma dönüştürülen bir süreçte yer alır. Özgünlük ve estetik kavramlarının sanat ve tasarım eğitimi veren bir kurumun tüm görsel kimliğinde olması gerektiği gibi, kimliğin bir parçası olan logo tasarımında da temsili açıdan yer alması önemli bir gereksinimdir. Görsel kimlik tasarımının hazırlanmasında öncelikli alan uzmanlarının grafik tasarımcı ve sanatçılar olduğu düşünüldüğünde, bu kişileri yetiştiren fakültelerin sahip oldukları logo ve görsel kimlik tasarımlarının niteliği önemli ölçüde değer yargıları oluşturmaktadır.

2. Amaç

Çalışmada Türkiye’de sanat ve tasarım eğitimi veren kurumların görsel kimliklerinin temel unsuru olan logo tasarımlarının grafik tasarım açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Fakültelerin kullandıkları logo tasarımlarının kimlik ve biçim bakımından fakülteleri ne derece yansıttıkları, güzel sanatlar alanı için ne derece estetik ve özgün niteliklere sahip oldukları çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu

bağlamda incelenen logo tasarımlarında karşılaşılan olumlu ve olumsuz durumların, yeni kurulacak ya da logo ve görsel kimlik tasarımlarını yenileme sürecinde olan sanat ve tasarım fakültelerinin, logo tasarlama ve seçme sürecine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

3. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılarak, algı ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma nitel araştırmanın temel yapısını oluşturmaktadır (Yıldırım A. ve Şimşek H., 2018:41). Konu ile ilgili alan taraması yapılmış, ilgili makale, süreli yayın, kitap gibi dokümanlar taranmış, ulaşılan bilgiler doğrultusunda araştırma hazırlanmıştır. Çalışmada Yüksek Öğretim Kurumu'nun web sitesinden Türkiye'de yer alan üniversitelerin listesine ulaşılmıştır (<http://www.yok.gov.tr>, 2019). Listede dört yıllık eğitim veren 200 adet üniversite yer almaktadır. Araştırmanın temel veri kaynağı olan üniversite listesinden, "Güzel Sanatlar Fakültesi", "Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi", "Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi", "Sanat ve Tasarım Fakültesi", "Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi", "Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi" gibi farklı isimlerle kurulmuş olan ve fakülte bazında sanat ve tasarım eğitimi veren 117 adet üniversite çalışmanın asıl evrenini oluşturmuş, incelemeye alınmıştır. İlgili fakültelerin kurumsal web sayfaları, web sayfalarındaki duyuruları, kurumsal formları ve yayınları ayrıca resmi sosyal medya hesapları incelenerek fakültelerin kendilerini temsil etmek için kullandıkları özel bir logo tasarımına sahip olup olmadıkları tespit edilmiştir. Kendilerine ait Logo tasarımına sahip olan fakültelerin logo tasarımları, grafik tasarımın biçimsel dili ve biçimsel dilin oluşturduğu anlamsal göstergeler açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

4. Fakülte Logolarının Grafikselsel Analizi

Türkiye'de bulunan 200 üniversitenin 117'sinde, tasarım ve sanat eğitimi veren 118 fakülte yer almaktadır ve bu 118 fakültenin yalnızca 26 adedi logo tasarımına sahiptir. Bu bölümde logo tasarımına sahip olan 26 fakültenin logo tasarımları biçim yapısı ve bu yapının yansıttığı ön görülen anlamlar açısından grafikselsel analizi yapılmıştır.

Görsel 1: Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Görsel 2: Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Görsel 3: Bursa Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında üçgen kare ve daire şekilleri mavi ve lacivert renklerde kullanılmıştır (Görsel 1). Bu üç şekil üst üste bindirilerek birbirlerini kesmişlerdir. Kesişim yerlerinde beyaz ve mavi renkler kullanılmıştır. Kesişim alanlarında oluşan uygun boşluklara "G, S, F" harfleri, fakültenin adı ve fakültenin kuruluş yılı yazılmıştır. Şekillerin birbirini kesmesinden kaynaklı parçalanmış bir izlenime sahip olan logo tasarımında üniversitenin adı okunamayacak ve kompozisyonda belirsizlik oluşturacak kadar küçük yazılmıştır. "G, S, F" harflerinin yazımında kullanılan yazı karakteri, harf konturlarındaki dalgalanma nedeniyle mürekkeple aktarılmış

daktilo yazı izlenimi vermektedir.

Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında fırça ile yazılmış “g, s, f” harfleri ve Hitit Güneş Kursu kullanılmıştır (Görsel 2). Ayrıca “f” harfinin alt boşluğunda yine fırça iziyle yapılmış üç adet çizgi bulunmaktadır. Bu çizgilerin fakültedeki bölüm ya da alt disiplinlere gönderme yaptığı ön görülebilir. Gri renk kullanılarak arka plana yerleştirilen Hitit Güneş Kursu’nun “g” ve “s” harflerinin arasına sığacak kadar olan bölümüne yer verilerek ikinci planda bırakılmıştır. Kullanılan güneş kursuyla fakültenin Ankara ve üniversite ile olan bağlantısı kurgulanmıştır. Tasarımda yer alan “f” harfi yatay vurgusunun kalınlığı ile ilgili olarak “t” harfi gibi algılanabilmektedir. Fırça iziyle kurgulanan tipografi logo tasarımını serbest bir etki kazandırmakta bu yönüyle de plastik sanatları ön plana çıkartmaktadır. Görsel kısmın altında yer alan üniversitesi ve fakülte bilgilerinde Ankara Üniversitesi kalın yazı karakteriyle yazılarak ön plana çıkarılmıştır.

Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında temel kompozisyon kurgusu ve renk armonisi olarak üniversitenin logo tasarımı kullanılmıştır (Görsel 3). Logo tasarımını üniversitenin logosundan farklı kılan ve fakülteye vurgu yapan merkeze yerleştirilmiş stilizasyondur. İnsan silüetinden oluşan stilizasyon ellerini başının üstünde kaldırmış ve üst bölümünden ışık saçan özel bir anlatıma sahiptir. Aynı zamanda kollar, baş ve içindeki sarı noktanın göz algısını da oluşturduğu düşünülebilir. Stilizasyonla, güzel sanatların toplumları oluşturan bireyin yaşamında, bireyin kültürlenmesi ve aydınlanmasını sağlayan önemli bir değer olduğuna gönderme yaptığı da varsayılabilir. Stilizasyon, alan içinden değerlendirildiğinde ise yaratıcı süreç ve süreci gerçekleştiren sanatçının çaba ve çabası sonucunda ulaştığı özel farkındalık olarak ele alınabilir. Ayrıca üniversitenin logo tasarımının merkezinde yer alan Bursa’nın tarihi yapılarında yer alan sekiz kollu yıldız çiziminin bazı parçaları amorf bir yapıda, fakültenin logosunda da kullanılmıştır. Üniversite ismi ve fakülte ismi aynı puntolarda dairesel olarak kullanılmış ve özel bir vurgu yapılmamıştır.

Görsel 4: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo

Görsel 5: Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Görsel 6: Dicle Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında “G, S, F” harfleri ve stilizasyonu yer almaktadır (Görsel 4). Harfler eğik düzende kursif yazılmıştır ve büyük harfle yazılan “G” harfinin üst kısmı ile kuş stilizasyonu birleştirilmiştir. Kuşun kanadı olan bölüm kaligrafik etkide tasarlanarak yazı ile bütünlük kazanması sağlanmıştır. Söz konusu olan kuş, stilizasyonu ve kaligrafik etkisinden dolayı sıradan bir kuş gibi algılanmamakta, daha özgün ve mistik bir kuş algısı oluşturmaktadır. Bu durumun sanata ve tasarımın özündeki özgünlük ve yaratıcılığa çağrışım yaptığı söylenebilir. Üniversite ve fakülte ismi iki taraftan bloklu yazılmıştır. Yazı kurgusunda güzel sanatlar fakültesi vurgulanmış, küçük kullanımlarda üniversitenin ismi okunamayacak derecede küçük yer verilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında kırmızı renk kullanılarak etkili hale getirilmiş çizgisel bir stilizasyona yer verilmiştir (Görsel 5). Göz olarak algılanan stilizasyon

fakültenin diğer tasarımlarında kullanılan görsellerle birlikte değerlendirildiğinde aslında bir kuşun baş bölgesi olduğu anlaşılmaktadır. Çukurova bölgesine ait özel bir güvercin türü olan Adana Güvercini'nin stilizasyonu olarak değerlendirilebilir. Adana Güvercini'nin stilizasyonu ile Adana ve kültürel değerlerine hem de evrensel düzeyde simgesel özellik taşıyan güvercine vurgu yapılmıştır. Fakültenin adı dairesel olarak yazılmış ve tasarımın sınırlarını belirleyen bir unsura dönüşmüştür. Çukurova Üniversitesi sadece küçük puntolarla "Ç.Ü." olarak yazılmış ve kompozisyona plastik açıdan dâhil olabilmesi için çizgisel stilizasyonun bitiş noktasında konumlandırılmıştır. Stilizasyonun oluşturan çizginin başlangıç noktası ise "fakültesi" kelimesi ile soldan hizalanarak görsel bağlantı oluşturulmuştur. Bölgeye özgü kültürel unsurları taşıyan ve artistik bir tavra sahip olduğu için etkili bir görsel olsa da logonun temel özelliklerinden biri olan güçlü leke etkisine sahip değildir.

Dicle Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımında kaligrafik harflere ve tasarımın üç temel şekli olan üçgen, kare ve daireye yer verilmiştir. Bu üç temel şekil birbirini örtecek biçimde yerleştirilmiş, aralarında beyaz boşluklar oluşturulmuştur (Görsel 6). Harflerin yatay vurguları arasında ki çizgisel boşluklar ile şekiller arasındaki beyaz boşluklar görsel bir bağlantı oluşturmaktadır. Yatay kompozisyon kurgusuna sahip olan logo tasarımında, görsel direksiyonlar, birbirini tamamlayan hizalamalar yer almaktadır. Ancak bu kurgu içerisinde üniversitenin ve fakültenin adına kompozisyonda kaybolarak okunamayacak kadar küçük yer verilmiştir. Kırmızının tek renk olarak kullanıldığı tasarımda geleneksel yaklaşım oldukça hissedilmektedir.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Görsel 7: Dokuz Eylül
Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi logo tasarımı

Görsel 8: Düzce Üniversitesi
Sanat, Tasarım ve Mimarlık
Fakültesi logo tasarımı

Görsel 9: Ege Üniversitesi
Güzel Sanatlar, Tasarım ve
Mimarlık Fakültesi logo
tasarımı

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında mavi renkli bir dikdörtgen temel biçimsel yapıyı oluşturmaktadır (Görsel 7). Bu yapının altında tipografik unsurlara yer verilmiştir. Yapılan araştırmada tipografik unsurların, web sayfası, sosyal medya, basılı dokümanlar gibi farklı kullanım alanlarında logonun; görsel etkisini bozmadan, belirgin görsel kılavuzlar doğrultusunda farklı yerleşim düzenlerinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Dikdörtgen alanın içinde üniversitenin ve fakültenin ilk harfleri yer almaktadır. Bu yerleşimde açık espas aralığıyla simgesel etkisi artan fakültenin ilk harfleri olan "G, S, F" karakterleri, ilgili yazı ailesinin kalın üyesi kullanılarak vurgulanmıştır. Üniversite ve fakültenin, aynı yazı karakterinin kullanılarak yazıldığı alt bölümde fakülte metni yine kalın vurguda yazılarak öne çıkarılmış ve anlatımsal bütünlük sağlanmıştır. Dikdörtgen formunun sağ alt kısmında negatif alanın da kullanılmasıyla oluşturulan spiral form logoya ayırt edicilik özelliği kazandıran önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Spiral grafik açıdan iyi bir çözümleme sunarken, düşünsel olarak da birçok anlam katmanı oluşturmaktadır. Altın oran, yontu heykel, kâğıt, yüksek baskı, deniz, devinim gibi birçok alana özgü kavrama gönderme yapmaktadır. Ayrıca logoda tercih edilen mavi rengin tonu ile İzmir kentine çağrışımı güçlendirmiştir. Sahip olduğu grafiksel anlatımla akılda kalıcılığı yüksek olan logo tasarımı, çağrışımlarıyla güzel sanatlar fakültesini temsil edebilmektedir.

Düzce Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık fakültesi logo tasarımında, üniversitenin

logosunda yer alan kompozisyon kurgusu kullanılmıştır (Görsel 8). Üniversitede yer alan diğer fakültelerin logoları ele alındığında da yine aynı temel kompozisyon kurgusunun kullanıldığı izlenmektedir. Bu kurguda üniversitenin ismi, dairesel formu tamamlayan tipografik unsur olarak ilgili fakültenin isminin yer aldığı lacivert lekeyle birleşmektedir. Bu bağlamda Sanat Tasarım ve Mimarlık fakültesini temsil eden yapı olarak mitolojik özelliğe sahip bir varlığa yer verilmiştir. İllüstratif etkiye sahip olan stilizasyon, üniversitenin kurumsal renklerinden oluşturulmuştur. Fakülte adının uzunluğu ve sabit kullanım yeri nedeniyle kompozisyon içerisinde çok küçük kalmakta aynı zamanda okunurluk ilgili sıkıntılar oluşturmaktadır.

Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi logo tasarımı merkezinde kırmızı bir çiçek stilizasyonu yer almaktadır (Görsel 9). Çiçeğin merkezinde de üç boyutlu koordinat sistemine yer verilmiştir. Doğanın bir parçası olarak çiçek, sanat ve estetiğe, koordinat sistemi ise mimarlık ve tasarıma metaforik göndermede bulunmaktadır. Fakültenin sanat, tasarım ve mimarlık alanlarının bütünlüğüne vurgu yapılmaktadır. Dairesel bir yapıya sahip olan logonun tipografi unsurlarında daraltılmış yazı karakteri seçilmiş, ayrıca Ege Üniversitesi metni kalın yazı karakteri kullanılarak vurgulanmıştır. Resimsel öge ve tipografik ögeler arasında sistematik espas aralıklarıyla görsel bütünlük sağlanmıştır.

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Görsel 10: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

ESOGÜ SANAT VE TASARIM FAKÜLTESİ

Görsel 11: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
GÖRELE GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

Görsel 12: Giresun Üniversitesi Görele Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı yatay bir kompozisyonundan oluşmaktadır (Görsel 10). Kompozisyonun sol tarafında mistik bir kuş stilizasyonuna, devamında da üniversite ve fakültenin isimlerine yer verilmiştir. Kuş stilizasyonunun detaylı çizgisel yapısı ve kompozisyonadaki lekesel özelliği logoya albeni kazandırmaktadır. Metin kısmı iki yandan bloklanmış ve üniversite ismi büyük yazılarak vurgulanmıştır. Seçilen yazı karakterinin anatomisinde bulunan serif yapısı ve eğri vurgular, stilizasyonun tarzına eşlik etmiş ve tasarımda görsel bütünlük oluşmasını sağlamıştır. Siyah rengin tek renk olarak kullanıldığı logo tasarımında renk seçimi tasarıma resmiyet kazandırmakla birlikte, farklı mecralarda uygulanabilirlik kolaylığı da sağlamaktadır. Tasarımın küçük boyutlu kullanımlarında kuş stilizasyonunun detaylarını kaybetmesi söz konusu olabilir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı yatay bir kompozisyon kurgusunda hazırlanmıştır (Görsel 11). Yatay ekseninde önce üniversitenin isminin ilk harflerine daha sonrada fakültenin ismine yer verilmiştir. Bu akışın devamında üç boyutlu etkisi olan ve üçgen birimlerin bir araya gelerek oluşturduğu dikdörtgen bir form yer almaktadır. Üçgenlerin düzenlenme biçim ile dikdörtgen şeklin içerisinde beyaz bir alan bırakılmıştır. Beyaz alan artı işaretini anımsatmakta ve uçlarının sivrilerek negatif leke olarak kullanımıyla da yıldız parlaması etkisi

yapmaktadır. Bu yönleriyle logonun farklı disiplinleri bir araya getiren ve pozitif değer oluşturan bir misyon taşıdığı çıkarımı yapılabilir. Ancak fakültenin simgesi olarak doğrudan algılanamamaktadır. Ayrıca yorumlanan yıldız ya da artı sembolü, görselin bütünü ele alındığında vurgu olarak zayıf bir etkiye sahiptir.

Giresun Üniversitesi Görele Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı birbirinden net bir biçimde ayrılan iki bölümden oluşmaktadır (Görsel 12). Birinci bölümde Fakülte isminin ilk harflerinden oluşan ve okuma yönüne göre yerleştirilen tipografik düzenleme yer almaktadır. Dikey bir çizgiyle ayrılan ikinci bölüm ise iki taraftan blok biçimde düzenlenmiştir. Üniversitenin ismi kalın yazı karakteriyle vurgulanırken, fakültenin ismi ise daraltılmış yazı karakteriyle yazılarak üniversitenin yazılış biçiminin genişliğine göre uyarlanmıştır. Birinci bölümde yer alan daire izdüşümünde tasarlanan harfler tipografik olarak düzenlenmiştir ve birbirleri ilişkileri biçim tekrarlarıyla ritim duygusu oluşturmaktadır. Daire kurgusundaki harflerin birbirlerini kestikleri bölgelerde yer alan negatif alanlara açılan beyaz boşluklar, ritim kurgusuna ek olarak devinimsel bir yapı oluşturmuştur. Fakültenin kurumsal kimlik kılavuzunda belirtildiği üzere harflere dönüşen daire kurgusu, fakültede yer alan farklı bölüm ve disiplinlere gönderme yapmakta, birliktelikleriyle fakülteyi temsil etmektedir (<http://ggsf.giresun.edu.tr>, 2019).

Görsel 13: İnönü Üniversitesi
Güzel Sanatlar ve Tasarım
Fakültesi logo tasarımı

Görsel 14: Kahramanmaraş
Sütçü İmam Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi logo
tasarımı

Görsel 15: Kırşehir Ahi Evran
Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel
Sanatlar Fakültesi logo
tasarımı

İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, turuncu spontane fırça iziyle yapılmış bir elips formu, izin hareket akışı doğrultusunda bütüne katılan tipografik unsurlar ve logonun merkezindeki siyah fırça izinden oluşmaktadır (Görsel 13). Logo, tipografinin ve resimsel unsurların plastik açıdan bütünleştiği bir tasarımıdır. Bu bütünlük algısı içinde izleyiciye sunulan imge göz olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarım; bakma, gözlemlene, çözümle gibi görme algısına dair kavramların sanat ve tasarım alanındaki önemine vurgu yapmakta olduğu söylenebilir. Diğer bir anlam katmanı olarak göz bebeği gibi değerlendirilebilecek olan siyah lekenin, turuncu alan içindeki yerleşimi göz anatomisi açısından ele alındığında ortada olması nedeni ile dikkatli bakan açık bir gözün simgeleştirildiği yorumlanabilir. Logoyu oluşturan biçimlerin fırça izi olması plastik sanatları ön plana çıkarmakta, turuncu renk, anlatıma dinamik bir yapı kazandırmaktadır. Tipografik unsurları oluşturan üniversite ve fakülte adı yatay eksenle dar yazı karakteri ile yazılmıştır. Tipografi yakın espas aralığıyla çizgisel bir unsura dönüşmüş ve logo biçim yapısına dahil olmuştur. Tipografide gri renkte kullanımı metinleri tasarımda ikinci plana gönderirken, okunma güçlüğünü beraberinde getirmiştir. Tasarıma bütünsel açıdan bakıldığında vurucu özelliğe sahiptir.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımında, Üniversite ve fakülte adı dairesel olarak yazılmıştır (Görsel 14). Logoyu oluşturan dairenin içinde yatay eksene paralel geometrik şekiller yer almaktadır. Geometrik şekiller daire formunda kesilerek boş bir alan oluşturulmuştur. Bu boş alan ve üstündeki kırmızı üçgen üniversitenin kendi logosunda da yer alan

madalya imgesine gönderme yapmaktadır. Tasarımda yer alan beyaz alan anlatım olarak kurumun önemli bir özelliğine referans verse de görsel bütünlük açısından ele alındığında, boşluk hissi oluşturmaktadır. Yatay şekillerin çok renkliliğinin sanatsal ifade çeşitliliği ya da farklı sanat alanlarına gönderme yaptığı söylenebilir. Logo tasarımında yer alan metinler kompozisyon kurgusuna göre çok küçük kaldığı görülmektedir ve okunurlukla ilgili problemler oluşturmaya söz konusudur.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımının diğer ilgili fakülteler arasında farklı bir tasarım anlayışı vardır (Görsel 15). Logo tasarımında fakülteye de ismini veren ünlü Türk Halk Müziği sanatçısı Neşet Ertaş’ın üç temel lekeyle (açık-beyaz, orta-sarı, koyu-lacivert) çözümlenmiş portresi yer almaktadır. Portrenin sadeleştirilmesinde kullanılan biçim ve renkler, iki boyutlu düzlemde görsel kurgunun önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Üç renk ile sınırlı tutulmuş formlar resimsel biçimlendirme açısından bakıldığında portre üzerinde hacimsel bir yapı oluşturmakta ve anlatımı güçlendirmektedir. Özellikle sarı rengin kullanımıyla bozkırı betimleyen ışık kurgusu, Neşet Ertaş’ı ve bölgenin coğrafi kültürel özelliklerini fakültenin logosuna taşımayı başarmıştır. Ayrıca portrenin arkasında yer alan daire, güneş simgesi olarak ele alındığında logonun temel fikrinin anlatım gücünü arttırmıştır. Portrenin dikey merkezine, ortadan bloklu olarak yerleştirilen tipografi unsurları bu yerleşim şekliyle logonun bütünsel kurgusunu tamamlamıştır. Logo tasarımında yer alan tipografik öğeler Neşet Ertaş metni, üniversite ve fakülte adı olmak üzere üç temel yapıdan oluşmaktadır. Bu üçleme içerisinde Neşet Ertaş metni büyük puntolarla vurgulanarak kullanılmıştır ve resimsel anlatımın unsuruyla bütünlük oluşturmuştur. Görsel hiyerarşiyi sağlamak açısından farklı büyüklüklerde fakülte ve üniversite adına yer verilmiştir. Yazı puntolarının küçüklüğü sebebi ile özellikle üniversite adının okunurluğunu kaybetmesi söz konusudur.

Görsel 16: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Görsel 17: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Görsel 18: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı tek renkten oluşmaktadır (Görsel 16). Merkezi bir kompozisyona sahip olan logon tasarımında yer alan lacivert fon üzerinde “G, S, F” harfleri yer olmaktadır. Temel kurgusu tipografi olan logoda harfler birleşerek birbirini tamamlayan bir düzen oluşturmuştur. Mühür etkisi olan logo tasarımı görsel hiyerarşi açısından önce merkezdeki “G, S, F” vurgusunun oluşturulduğu, daha sonrada üniversite ve fakültenin açık adının yazıldığı bir düzenleme gözlemlenmektedir. Harfleri oluşturan yazı karakteri, tablalı divit ucu izlenimi vermektedir. Bu yazı karakterinin seçimi geleneksel anlayış izlenimi oluşturmaktadır. Merkezde yer alan tipografik düzenlemenin çevresine üniversite ve fakülte adı dairesel biçimde yazılarak görsel bütünlük kazandırılmıştır. Logo tasarımının tek renkten oluşması, çeşitli baskı ve üretim mecralarında kullanılabilirliği açısından tasarıma işlevsellik kazandırmıştır.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı üç ana bölüm olarak incelenebilir (Görsel 17). Birinci bölümde üniversitenin kendi logosu, ikinci bölümde “G, S, F” harfleri, üçüncü bölümde ise üniversite ve fakülte adı yer almaktadır. Bölümler, çizgilerle bölünmüş ve alanlar sınırlandırılmıştır. Çizgilerle ayrılan şablona oturan bölüm içerikleri sistematik ve

düzenli bir yapı oluşturmaktadır. Üniversitenin logosunun doğrudan kullanılması ile üniversite önemli bir biçimde vurgulanmıştır. Kompozisyon kurgusuna göre büyük puntolarla yazılmış olan “G, S, F” harfleri fakülteyi tanımlayan unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kalın yazı vurgusuyla kendisini, gösterirken gri tonlamasıyla logonun bütününe dâhil olmaktadır. Logo tasarımı oluşturan birinci ve ikinci bölüm arasındaki leke ve biçim unsurları ile asimetrik denge kurgusu oluşturulmuştur. Üçüncü bölümde yer alan yazıların sağdan ve soldan üst bölümlere olan hizası logoyu tamamen dengeli hale getirmektedir. Sistematik düzenlenmiş biçim yapısıyla resmi görünüm vermektedir.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı yatay bir kompozisyon yapısına sahiptir (Görsel 18). Logo kompozisyonun yarısını oluşturan resimsel öge geometrik formlardan oluşturulmuştur. Birim tekrarı ile oluşturulan geometrik formlar tipografik bir unsura dönüşmekte ve “G, S, F” harflerine gönderme yapmaktadır. Geometrik form yatay eksen ortasından bölünmüştür. Yatay eksenin altında kalan kısımda koyu lacivert renk kullanılması ile tasarım görsel denge açısından daha kararlı hale gelmiştir. Tipografik unsurlardan güzel sanatlar fakültesinin büyük puntolarla alt bölümde yer alması, resimsel kısmın görsel denge kurgusuna eşlik etmiştir. Resimsel bölümü ikiye bölen yatay eksen sayısal olarak hizalı olmasa da optik olarak güzel sanatlar kelimeleri ile hizalanmıştır. Optik hizalama ile oluşturulan bu ilişki mono krom renk kurgusuyla beraber logo tasarımı için bütünlük etkisini sağlamaktadır. Yalın bir etkisi olan logo tasarımı başarılı bir grafik etkiye sahiptir.

Görsel 19: Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı

Görsel 20: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı

Görsel 21: Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı

Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımında Selçuklu dönemine ait kufi yazı tarzında düzenlemeye yer verilmiştir (Görsel 19). Sanat ve tasarım kelimeleri dikey eksenle simetrik olarak yer almaktadır. İlgili kelimeler harf sayıları olarak değerlendirildiğinde ortaya çıkan farklılığın çözümlenerek simetrik görsel dengenin oluşturulması söz konusu olduğu öngörülebilir. Bu durum sanat kelimesini ilk harfinde kufi tarzda süslenerek genişletilen bir “S” kullanımı ile çözümlendiği gözlemlenmektedir. Sanat ve Tasarım kelimeleri üst kısmı kufi süsleme stilinde çift başlı kartal simgesiyle birleştirilmiştir. Logonun alt bölümünde espas aralığı açık biçimde yazılmış fakültesi metni bulunmaktadır. Fakülteyi bilenler açısından, bölge coğrafyası ve üniversitenin kurumsal kimliğine eşlik eden logo tasarımı bu yönüyle anlatımsal beceri kazanmaktadır. Ancak tasarımında üniversite adı ya da kısaltmasının yer almamasından kaynaklı olarak logonun kimlik belirsizliğe neden olabileceği düşünülebilir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mimarlık, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi logo tasarımında üç boyutlu etkisi olan bir küp ile “M” harfi yer almaktadır. Küpü oluşturan üç yüzeyde üç ana renkle kullanılmıştır (Görsel 20). Küpü çevreleyen lacivert kontur hacimsel formu daha belirgin hale getirmiş aynı zamanda görsel bütünlüğe de katkıda bulunmuştur. Küpün altında bulunan “M” harfi sembol

etkisi olan ve lekesele ağırlık taşıyan yazı karakteri kullanılmıştır. Kn hacimsel formuyla mimarının en belirgin zelliği olan yapısallığa gndermede bulunduğu sylenebilir. K ve “M” harfi biim ve leke zellikleri aısından ele alındığında birbirlerine yakın grsel vurgu değerleri taşıdıkları iin kompozisyon ierisinde grsel hiyerari olumamıtır. Bu durum logonun grsel okunma srecinde olumsuz etki yaratmaktadır. Logonun dı sınırları belirleyen lacivert halka ierisinde niversite ve fakltenin adına beyaz renkle yer verilmitir. Fakltenin adı kalın yazı karakteri kullanılarak vurgulanmıtır. Logonun kk kullanılması gereken durumlar ele alındığında tipografik ler okunma konusunda gk yaratması sz konusu olabilir.

Sleyman Demirel niversitesi Gzel Sanatlar Fakltesi logo tasarımında g imgesi yer almaktadır (Grsel 21). G imgesi geometrik formlardan oluan stilizasyonla yalınlatırılarak simgeletirilmitir. Stilizasyon asimetrik dengeye sahiptir. Logo tasarımının solundaki izgisel blntler tasarımı sağa akı ynnde hareketlendirmekte ve dinamik hale getirmektedir. Merkeze doğru tekrar ederek devam eden formlar ve formlara elik eden beyaz alan tasarıma ritim kazandırmıtır. Bu dinamik yapı enerjik bir anlatım biimi oluturmaktadır. Alt blmde yer alan niversite isminin kısaltması ve fakltenin adı iki yandan bloklanmış, optik olarak st kısımda yer alan stilizasyonla yine iki taraftan hizalanmıtır. niversitenin adının sadece ilk harfleri yazılması niversiteyi algılamayı zorlatırmaktadır. “Fakltesi” kelimesinin iki yandan hizalanması iin harf araları aılmıştır. Aık harf aralığına sahip olan metin yukarıda yer alan kapalı harf aralığına sahip olan kelimelerle birlikte değerlendirildiğinde grsel btnlk sağlanamamaktadır.

Grsel 22: Tekirdağ Namık Kemal niversitesi Gzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakltesi logo tasarımı

Grsel 23: Tokat Gaziosmanpaa niversitesi Gzel Sanatlar Fakltesi logo tasarımı

Grsel 24: Trakya niversitesi Gzel Sanatlar Fakltesi logo tasarımı

Namık Kemal niversitesi Gzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakltesi logo tasarımı tipografik bir dzenlemeden olumaktadır (Grsel 22). Dzenlemede geometrik formlardan oluturan yzeylerin birbirlerini tamamlayarak girift bir yapıda “G, T, M” harflerini ortaya ıkartmaktadır. Geometrik formların incelik kalınlaan yapıları kesik ula yazılan kaligrafi etkisi yaratmaktadır. Oluan bu etki geleneksel el sanatları formlarına bir ağrıım yapmaktadır. Alt blmde yer alan niversite ismi ve faklte ismi ortadan bloklu olarak kullanılmıtır. niversitenin ismi kompozisyon kurgusunda kk ve okunaksız grnmektedir.

Tokat Gaziosmanpaa niversitesi Gzel Sanatlar Fakltesi logo tasarımı mavi bir zemin zerinde dairesel yerletirilmi tipografik unsurlar ve merkeze yerletirilen farklı geometrik formlardan oluturulmutur (Grsel 23). Fakltenin web sayfasında yapılan logo tasarımının aıklamasında, geometrik formların anlamsal zellikleri ile ilgili olarak İslam Sanatı ve Seluklu dnemine ait kltrel unsurların kullanıldığı belirtilmitir (<https://guzelsanat.gop.edu.tr>, 2019). Simetrik dengeli temel bir yapıya sahip olan logo tasarımında, merkezde yer alan kırmızı renkli geometrik unsurlar logoya hareket kazandırmıtır. Ayrıca beyaz olarak kullanılan alan logo tasarımına sunduğu aık leke değer

ile tasarımda görsel açıdan kontrast bir etki oluşmasını sağlamıştır. Bu durum logonun görsel farkındalık değerini arttırmıştır.

Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımının temel ögesi fakültenin de içinde yer aldığı tarihi binanın mor renkli silüetidir (Görsel 24). Logo tasarımında kullanılan silüet dairesel forma sahip olan logonun dikey eksenine simetrik olacak şekilde yerleştirilmiştir. Üniversitenin ve fakültenin adları dairesel olarak logonun çevre ölçüsünün yarısını kaplayacak şekilde yazılmıştır. Mor ve sarı renk ile tamamlayıcı renk armonisinin kullanılmıştır. Silüetin üst bölümüne çizginin çekilmesiyle oluşturulan negatif alan, leke kurgusu için logoyu kısmen ikiye bölen bir durum oluşturmakta ve görsel dengenin aşağıya kaymasına neden olmaktadır. Aynı zamanda bu negatif alan, mimari yapının özelliklerini gösterebilmek içinde gerekli beyaz boşluğu sağlamaktadır. Üniversite ve fakülte adları küçük ölçülü logo uygulamalarında okunurluğu yitirmekle karşı karşıyadır.

Görsel 25: Yıldız Teknik Üniversitesi
Sanat ve Tasarım Fakültesi logo
tasarımı

Görsel 26: Van Yüzüncü Yıl
Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi logo tasarımı

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı lekeden ziyade çizgisel bir yapıda tasarlanmıştır (Görsel 25). Çizgisel kurguya sahip olan logo tasarımı altın oranı taşıyan spiral görseline yer verilmiştir. Dikdörtgen yapı ve spiralın biçimsel yapısını oluşturan çizgilerin kesişimleri ile oluşan parçalanmalar yer almaktadır. Bu parçalanmaların çizgi kalınlıklarının aynı olması logonun görsel bütünlük kazanmasını sağlamıştır. Logo tasarımında kullanılan altın oran imgesiyle görsel aracılığıyla tasarımın güzel sanatlarla olan bağlantısı kurulmuştur. Logoda Sanat & Tasarım fakültesi vurgulanmış, üniversitenin adı okumakta güçlük yaşanacak kadar küçük yazılmıştır. Logo sadece siyah rengin kullanımıyla görsel ağırlık kazanırken fakülte adının küçük harflerle ancak kompozisyona göre büyük puntolarla yazılmış olması tasarıma samimi anlatım katmıştır.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı dikey bir kompozisyon kurgusundan oluşmaktadır (Görsel 26). Tek renkten oluşan logo tasarımında, resimsel unsur olarak altın oranın göstergelerinden biri olan altın spirali taşıyan deniz canlısı görseli kullanılmıştır. Bu kullanım ile fakültenin sanat ve tasarım ile ilgili bağlantısı net bir şekilde kurulmuştur. Altın spiralın arkasında yer alan lacivert geometrik yapı spiralden küçük kullanılmıştır. Bu kullanım şekli ile spirali oluşturan beyaz lekeler farklı yerlerden dikdörtgeni terk ederek özel kompozisyon unsurlarına dönüşmüştür. Dikey eksene göre ortadan hizalanan üniversite adı, fakülte ve kuruluş yılı bilgisinin resimsel unsura göre çok daha küçük kullanılmıştır ve kendi içlerinde hiyerarşik bir vurgu yapılmamıştır.

5. Sonuç

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda YÖK'ün yayınladığı listede bulunan Türkiye'deki 200 üniversitenin 117'sinde 118 adet tasarım ve sanat eğitimi veren fakülte bulunduğu görülmüştür. Bu fakültelerin yalnızca 26'sında fakülteyi temsil etmek için kullanılan logo

tasarımı vardır. Fakülte bazında oranlandığında yaklaşık %22 tasarım ve sanat fakültesinin logo tasarımı olduğu görülmektedir. Karşılaşılan oran, günümüz iletişim dinamikleri ve üniversitelerin görsel kimliğe sahip olma gereklilikleri açısından değerlendirildiğinde logoya sahip fakülte sayısının oldukça az olduğunu göstermektedir. Görsel kimlik ve görsel tanınırlığa sahip olma açısından değerlendirildiğinde özellikle de tasarım ve sanat fakülteleri için bu durum önemli bir eksiklik oluşturmaktadır.

Bulgular doğrultusunda elde edilen başka bir önemli husus, logo tasarımına sahip olmayan ilgili 92 fakültenin 70’inde grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı bölümü bulunmaktadır. Grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı bölümlerinde, logo tasarımı ve görsel kimlik ders içeriğine sahip atölye dersleri, alan uzmanı akademisyenler, bölüm öğrencileri bulunmasına rağmen, 92 fakültenin logo tasarımına sahip olmaması, bu konuda ilgili çalışmaların yapılması gerekliliğini bir kere daha göstermektedir. Ayrıca logo tasarımına sahip 26 fakültenin de 23’ünde grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı bölümü bulunmakta, logoya sahip olan 3 fakültede ise ilgili bölümler bulunmamaktadır.

Bu bağlamda fakülte ya da üniversitelerin logo tasarımlarının kim tarafından nasıl bir süreçte tasarlandığına değinmek gereklidir. Fakültelerin logo tasarımı yapma ya da seçme süreçleri farklı yaklaşımlar olabilir. Bu yaklaşımlar, fakülte mensubu alan akademisyeninin hazırlaması, yarışma düzenlenerek seçilmesi, sektörden bir kuruma yaptırılması, çeşitli görevlendirmeler yahut ilgili tasarım dersini alan öğrencilere hazırlatılması gibi seçeneklerden oluşabilir. Yukarıda bahsedilen yöntemlerden herhangi birisi veya alternatif farklı yöntemler tercih edilse de başarılı ve doğru sonuca ulaşabilmek için yeterli olmayabilir. Fakülte bazında konu ile ilgili uzmanlardan oluşan bir kurul oluşturulmalı ve ilgili sürecin daha etkin ve doğru süregelmesi sağlanmalıdır. Kurul ve çalışmaları ile logo ve görsel kimlik tasarımı için editöryel bir değerlendirme süreci oluşturulabileceği, kurum kimliğinin tanımlanabileceği, kurumun değer yargıları ve vizyonunun ortaya koyulabileceği söz konusu olacaktır. Bu doğrultuda kurulun, logoyu hazırlayacak tasarımcıya sunacağı içerik ve yön bilgi ile tasarım sürecini yönlendirebileceği, daha nitelikli hale getirilebileceği öngörülebilir. İlgili kurulun kurum içi farklı uzmanlık alanlarına sahip katılımcılar, özellikle de grafik tasarım ve görsel iletişim tasarımı alanındaki akademisyenlerden oluşturulması büyük önem taşımamaktadır. İlgili Kurul tasarım süreci için önemli bir unsurdur ancak daha önemlisi logo tasarımının profesyonel bir alan uzmanı tarafından hazırlanmasıdır.

Tasarım ve sanat eğitimi veren 118 fakültenin 26’sında özel logo tasarımı dışında üniversitenin logosuna fakültenin adını ekleyerek kullanılan 13 adet logo tasarımına rastlanmıştır. Bu durum, ilgili fakültelerin, fakültenin alan özelliği ile ilgili bir farkındalık oluşturmak yerine, bağlı olduğu üniversitenin kimliğini öncelikli olarak yansıtmayı tercih ettikleri yönünde yorumlanabilir.

Araştırmada ele alınan 26 fakültenin 9 tanesinin logo tasarımında, fakültenin bulunduğu coğrafyanın taşıdığı madalya, güvercin, halk ozanı, güneş kursu, İslam Sanatı ve Selçuklu dönemine ait simgeler, tarihi binalar gibi kültürel ve simgesel unsurlara yer verildiği gözlemlenmiştir. Bu bağlamın dışında bulunan diğer fakültelerin çoğunluğunun logo tasarımlarında tasarım ve sanatı betimleyen imgeleri tercih ettiği görülmüştür.

Logo tasarımları grafikselsel açıdan değerlendirildiğinde ilgili tasarımlarda çoğunlukla mavi ve tonlarının tercih edildiği ve göz, üçgen, daire, kare üçlemesi, altın oran imgeleri ve “G, S, F” harflerinin kullanımına ağırlık verildiği gözlemlenmiştir. Çoğunlukla tercih edilen ilgili yapılar farklı stilizasyon ve plastik anlatım unsurlarıyla kullanılmıştır ve biçimsel olarak birbirlerinden farklı tasarımlara ulaşmıştır. İlgili logo tasarımları anlam olarak ele alındıklarında, tasarım ve sanat alanlarını simgeleme beceresine sahip evrensel imgeler olmakla birlikte fakültelerin kendi kimlikleri ile ilgili daha derin anlamlar oluşturmadığı yargısı uyandırmaktadır.

Genel olarak fakültelerin logo tasarımlarında karşılaşılan en önemli problemin tipografi ile ilgili

olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle bazı fakültelerin logo tasarımlarında tipografik unsurların okunamayacak kadar küçük yazıldığı ya da okunsa bile görsel bütünlük içerisinde eksiklik hissi oluşturacak kadar zayıf kurgu ve leke değerlerinde kullanıldığı görülmüştür.

Logo tasarımının başarısı grafik tasarım alan değer yargılarının doğru uygulanması ile mümkündür. Ayrıca logo tasarımının görsel kimlik tasarımının bütününe oluşturan diğer unsurlarla birlikte ele alınması, logonun nasıl kullanıldığı ve diğer tasarım unsurlarıyla bütünsel olarak nasıl uyarlandığıyla ilişkili olarak daha etkin ve başarılı olacaktır. Dolayısıyla ilgili fakültelerin logo tasarımları seçme ve kullanma süreçlerinde sadece logo tasarımını değil tüm görsel kimlik unsurlarını tasarlanması konusunda hassasiyet göstermeleri gerekmektedir. Ancak bu şekilde kurumsal bütünlüğe sahip görsel duruş ve tanınırlık sergileyebileceklerdir.

Üniversiteler toplumları ileriye taşıyan önemli kurumlardır. Üniversiteler gibi fakültelerin de kurumsal imajları ve bu imajları sergileyen görsel kimlik tasarımlarının niteliği, Türkiye'deki üniversite ve fakültelerinin sayısının çokluğu düşünüldüğünde daha önemli bir hal almaktadır. Logo tasarımı özgün ve kurumu simgeleyebilecek nitelikte, algılanabilir ve anlamlandırılabilir olmalıdır. Özellikle de tasarım ve sanat alanında eğitim veren kurumların logo tasarımına sahip olmaları önemlidir. İlgili fakültelerin logolarında, alanın varoluş sebebi ve dinamikleri doğrultusunda fakülte kimliklerini simgeleyebilecek özgün tasarımlar olması üzerinde durulmalıdır. Bu bağlamda alan uzmanları tarafından hazırlanan logo ve görsel kimlik unsurları tercih edilmelidir. İlgili tasarımların fakülte kimlikleri için geleceğe referans verecek düzeyde kurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ambrose G. ve Harris P. (2010). *Görsel Grafik Tasarım Sözlüğü*, (Çev. B. Barhana). İstanbul: Literatür Kitabevi.
- Becer, E. (2011). *İletişim ve Grafik Tasarım*. 8. Basım, Ankara: Dost Kitabevi.
- Durmaz, Ö. (2008). Logo Üzerine Görüşler, *Grafik Tasarım Dergisi*. İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık, 27: 38-45.
- Görel Güzel Sanatlar Fakültesi. Erişim tarihi: 21.08.2019, <http://ggsf.giresun.edu.tr/tr/page/kurumsal-kimligimiz/4697>
- Karsak, B. B. (2009). Logo Değişiminin Kurumsal Kimlik ve Kurumsal İmajla Bağlantısı: Unilever Örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını, 15: 113-120.
- Keş Y. ve Yıldız M. (2018). Televizyon Dizilerinin Markalaşma Sürecinde Logo. *Yıldız Journal of Art and Design*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, 5: 67-88.
- Mercin, L. (2010). Kış Olimpiyatları Logolarının Analizi. NWSA: Fine Arts, Elazığ: *New World Sciences Academy*, 4: 333-346.
- Teker, U. (2002). *Grafik Tasarım ve Reklam*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.
- Tokat Gazi Osman Paşa Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. Erişim tarihi: 21.08.2019, <https://guzelsanat.gop.edu.tr/Default.aspx?d=tr-TR>
- Tuncer, S. (2010). Pictogramdan İdeograma Amblem ve Logo. *Grafik Tasarım Dergisi*, İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık, 36: 28-29.
- Twemlow, A. (2008). *Grafik Tasarım Ne İçindir?* (Çev. D. Özgen). İstanbul: Yem Yayın.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurulu Web Sayfası. Erişim tarihi: 24.06.2019, <https://www.yok.gov.tr/universiteler/universitelerimiz>
- Görsel Kaynaklar**
- Görsel 1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://gsf.aku.edu.tr/fakultemiz/logomuz/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 2. Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://www.gsf.ankara.edu.tr/http-www-gsf-ankara-edu-tr-wp-content-uploads-sites-575-2018-03-guzel-sanatlar-fakultesi-jpg>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 3. Bursa Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://uludag.edu.tr/gsf>, Erişim tarihi: 21.08.2019

- Görsel 4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.comu.edu.tr/arsiv/duyurular/guzel-sanatlar-fakultesi-yetenek-sinavleri-r199.html>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 5. Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://gsf.cu.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 6. Dicle Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, <http://www.dicle.edu.tr/tr/akademik/fakulteler/sanat-ve-tasarim-fakultesi>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 7. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.deu.edu.tr/tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 8. Düzce Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi logo tasarımı, <http://stf.duzce.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 9. Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi logo tasarımı, <https://gstmf.ege.edu.tr/tr-0/Anasayfa.html>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 10. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://guzelsanat.erciyes.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 11. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, <http://stf.ogu.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 12. Giresun Üniversitesi Görele Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://ggsf.giresun.edu.tr/tr/page/kurumsal-kimligimiz/4697>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 13. İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, <http://inonu.edu.tr/tr/gsf>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 14. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://guzelsanatlar.ksu.edu.tr/Default.aspx?SID=23117>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 15. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://negsf.ahievran.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 16. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.dpu.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 17. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.marmara.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 18. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://guzelsanatlar.omu.edu.tr/tr>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 19. Selçuk Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, https://www.selcuk.edu.tr/sanat_ve_tasarim/tr?h=54478, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 20. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, <http://mimarlikgst.cumhuriyet.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 21. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.sdu.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 22. Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://guzelsanatlar.trakya.edu.tr/>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 23. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi logo tasarımı, <http://gsf.nku.edu.tr/Kurum%C4%B0%C3%A7iYatayGe%C3%A7i%C5%9F/duyuruayrinti/m/564/9241/29>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 24. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://guzelsanat.gop.edu.tr/Default.aspx?d=tr-TR>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 25. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi logo tasarımı, <http://www.sts.yildiz.edu.tr>, Erişim tarihi: 21.08.2019
- Görsel 26. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi logo tasarımı, <https://www.yyu.edu.tr/AkademikBirimler/sayfalar/guzelsanatlar/7825>, Erişim tarihi: 21.08.2019.